

Buday Miklós: **Velkey Ferenc laudációja***

Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Emlékezés!

Nagy megtiszteltetés számomra, hogy méltathatom a Széchenyi-kutatók ifjabb nemzedékének legjelesebb képviselőjét dr. Velkey Ferencet a Debreceni Egyetem docensét.

Hatgyermekes család ötödik gyermekeként Miskolcon született 1965. szeptember 22-én. Édesapja, Velkey György röntgen-technikus volt. Édesanyja, dr. Mészáros Klára, nyugdíjas gyermekorvos, ma leginkább 29 unoka büszke-gondoskodó nagymamája. Neveltetését szabadságszerető, nemzeti, keresztény, ugyanakkor az ökumenizmusra nyitott szellem határozta meg.

Általános és középiskolai tanulmányait szülővárosában végezte. A Földes Ferenc Gimnázium speciális matematikai osztályába járt, de társadalomtudományi érdeklődésének megfelelően diákelnökként vezette a gimnáziumi önképzőkört.

A debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem, (mai nevén: a Debreceni Egyetem) magyar-történelem szakán folytatta tanulmányait. 3 évig a *Határ* című irodalmi és társadalomtudományi folyóiratot szerkesztette, és az egyetemen működő bölcsészeti szakkollégium egyik szervezője és alapítója volt. A debreceni tudós-történészekről sokat merített, s általuk ismerkedett meg a hazai reformkutatás nagyjaival és munkáikkal. Témavezetője és pályájának aktív segítője Debrecenben Veliky János egyetemi docens volt, utóbb Budapesten pedig (mint akadémiai ösztöndíjasnak) Gergely András professzor (ma Károli Gáspár Református Egyetem) lett a mentora.

1990-től vezet szemináriumokat a Debreceni Egyetem Történelmi Intézetében, ahol 1994 szeptemberétől a Modernkori Magyar Történelmi Tanszéken kinevezett tanársegédként, 2000-től docensként dolgozik. Elsősorban a 19. századi magyar politika- és politikai-eszmetörténet tárgykörben tart előadásokat, vezet szemináriumokat, speciál-kollégiumokat. Kutatási területeit a következő témakörök jelölik meg: a reformkor politikai orientációi, 19. századi magyar gondolkodás- és eszmetörténet, Széchenyi István és kortársai világa, a forrásszöveg-központú történelmi vizsgálat elmélete és gyakorlata. Tanulmányai, cikkei általában Széchenyi István politikai értékrendjével foglalkoznak, politikai- és társasági kapcsolatairól, személyiségéről és életéről szólnak, de a publikációk körét tágítva (kézikönyv, tankönyv formában) a reformkor történetéről is áttekintéseket készített.

Megragadta őt Széchenyi világa, új kérdéseket felvetve, mélyebb összefüggéseket keresve és a hagyományostól eltérő módszerekkel operálva új eredményekre jutott. Munkájában harmonikusan igyekszik ötvözni az oktatói és a kutatói feladatokat. Egy-egy forrást (általában önálló művet, vagy rövidebb szöveghelyet) állít elemzéseinek középpontjába, s ezt teszi óráin is. Csak néhány szemináriumi témája az érzékeltetés céljából:

- Széchenyi István politikai pályája, programja és programvitái a reformkorban;
- Politikai programok és a politika modernizációja Magyarországon a 19. sz. első felében;
- Széchenyi István a politika útjain (politikai értékrendje, helykeresésének stratégiai és taktikai indítékai);
- A „48-as” és a döblingi Széchenyi;

A közös szövegértelmező, forráselemző munkából évente 5-10 általa vezetett szak- és 11 tudományos diákköri-dolgozat érett meg. Az Országos TDK konferenciáin tanítványai 2 országos első és 3 harmadik díjat szereztek eddig, és ketten különdíjban részesültek. Tanítványai közül évről-évre néhányan demonstrátorok, szakkollégisták lettek, és többen már önálló publikációkkal léptek a szakmai nyilvánosság elé. 12 phd-hallgató volt eddig rá bízva, és 2005-től közülük négy kolléga védte meg „summa cum laude” minősítéssel a disszertációját. Tanítványai nagyra értékelik lelkiismeretes témavezetését, segítőt, etikus eljárását.

Tudományos munkásságára jellemző a tökéletességre való törekvés, a keresztény perfektibilitás, amellyel Széchenyiné a Naplók szövegeiben is találkozhatunk.

Kandidátusi disszertációját „*Széchenyi István politikai tájékozódása a pártalakulás időszakában*”

címmel nyújtotta be és 1999-ben a nyilvános vita eredményeként 100%-os pontozással védte meg. Tudományos munkásságának keretében a publikációinak, hazai ill. nemzetközi tudományos konferenciákon való előadásainak, szakmai lektorálásainak, szerkesztőbizottsági tagságának száma meghaladja a 100-at.

Pályázatokkal támogatott kutatási programok aktív résztvevője. Jelenleg reformkori (és Széchenyi-) témával működik közre a „*Műveltség és társadalmi szerepek: arisztokraták a XVII-XX. századi Magyarországon*” című OTKA-programban, illetve témavezető kutatója egy forráskiadványt előkészítő kétszemélyes OTKA-kutatócsoportnak, amelynek keretében „*Széchenyi István Hunniájának kritikai kiadása és értelmezése*” történik meg.

Ahol ilyen nagyszerű eredmények születnek, ott a háttérben megtaláljuk – bizonyára szerényen, de határozottan – a feltételeket, a harmóniát biztosító társat, családot.

Feleségével Balázs Mariannával az egyetemen ismerkedett meg, és 25 esztendeje élnek szeretetteljes házasságban. Felesége megmaradt az alapvégzettségénél, és magyar-történelem szakos tanárként dolgozik a Tóth Árpád Gimnáziumban. Három fiúgyermekük van, Bálint ötödéves orvostanhallgató, Ambrus másodéves a Testnevelési Egyetem rekreáció szakján, Lőrinc pedig 10. évfolyamba lépett a Szent József Gimnáziumban.

Közéleti tevékenysége is jelentős. 2009-től állandó tagja a Bölcsészettudományi Kar Etikai Bizottságának, és 5 esztendeje a debreceni Domonkos Szent László plébánia képviselő-testületének világi elnöke.

Dr. Velkey Ferenc a Debreceni Egyetemen iskolát teremtett gróf Széchenyi István szellemi hagyatékának újszerű feldolgozásával. Tudományos munkásságát, az új történész generáció nevelését, publikációit, előadásait a Széchenyi Társaság gróf Széchenyi István szellemi öröksége folytatásaként értékeli, és ezért a Széchenyi Társaság Díja kitüntető elismerésben részesíti.

Munkáját emlékéremmel köszönjük meg.

** Elhangzott gróf Széchenyi István 222-dik születésnapjára emlékülésén 2013. szeptember 20-án a Magyar Tudományos Akadémia felolvasótermében.*